

کلیات در بیست و پنج دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران

■ بهارک فرهادی

خود را که در سال گذشته برای اولین بار و به زبان فارسی منتشر شده است، به نشانی دبیرخانه این جایزه ارسال کنند تا توسط هیئت داوران ارزیابی شود. این جایزه تا سال ۱۳۵۶ هـ. ش در رشته‌های علوم و فنون، ادبی، علوم انسانی و علوم اجتماعی، تربیتی کودکان و نوجوانان به برندگان اهدا می‌شد.

از سال ۱۳۵۶ با افزایش و قوت گرفتن وقایع انقلاب و حرکت‌های مردمی، اهدای این جایزه به تعویق افتاد و چهار سال بعد در سال ۱۳۶۱ دوباره این موضوع در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مطرح شد و در سال ۱۳۶۲ آیین‌نامه نحوه انتخاب کتاب سال توسط سید محمد خاتمی، وزیر وقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تصویب شد.

جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران

این جایزه با عنوان «جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران» از سال ۱۳۶۳ و با هدف ارتقاء فرهنگ جامعه اسلامی؛ حفظ استقلال و هویت فرهنگی؛ و حمایت و تشویق مؤلفان، مترجمان و مصححان کشور آغاز شده و تاکنون ادامه یافته است (فرجی، ۱۳۸۱، ص ۶۸۸). هر سال در ایام دهه فجر طی مراسمی، بهترین کتاب‌های چاپ اول منتشر شده در رشته‌های مختلف، پس از بررسی اساتید و صاحب‌نظران و هیئت داوران انتخاب و معرفی می‌شوند.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که عهده‌دار این انتخاب است، هر سال از طریق وسایل اتباط جمعی از کلیه ناشران، مؤلفان، مترجمان، و مصححان کشور درخواست می‌کند تا

تاریخچه جایزه کتاب سال

جایزه کتاب سال در ایران برای اولین بار با هدف تشویق خادمان دانش و فرهنگ ایران در سال ۱۳۳۴ هجری شمسی اهدا شد. این جایزه به پدیدآورندگان یازده کتاب برگزیده که در سال ۱۳۳۲ منتشر شده بودند، تعلق گرفت و از آن سال به بعد، هر ساله طی فراخوانی از تمامی نویسندگان، مترجمان و مؤلفان خواسته می‌شود تا پنج نسخه از کتاب

جایزه کتاب سال در ایران برای اولین بار با هدف تشویق خادمان دانش و فرهنگ ایران در سال ۱۳۳۴ هجری شمسی اهدا شد

هر سال در ایام دهه
فجر طی مراسمی،
بهترین کتاب‌های چاپ
اول منتشر شده در
رشته‌های مختلف،
پس از بررسی اساتید
و صاحب‌نظران و
هیئت داوران انتخاب و
معرفی می‌شوند

نسخه‌ای از کتاب‌هایی که برای نخستین بار در طی سال منتشر کرده‌اند به دبیرخانه کتاب سال ارسال کنند. این کتاب‌ها در رشته‌های مختلف و در سه بخش تألیف، ترجمه و تصحیح مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. ارزشیابی کتاب‌ها در دو مرحله انجام می‌شود و سر انجام رأی نهایی صادر می‌گردد. این ارزشیابی تابع ضوابطی است که بخشی از آنها عبارت است از: (۱) ارتقابخشی به سطح علمی و فرهنگی کشور؛ (۲) سلیس بودن زبان اثر و رعایت قواعد دستور زبان فارسی؛ و (۳) داشتن کیفیت مطلوب از نظر صورت طبع و نکات فنی چاپ (همان).

کلیات و کتاب سال

هیئت داوران از میان اساتید حوزه و دانشگاه، متخصصان و صاحب‌نظران علمی و فرهنگی از سوی دبیرخانه کتاب سال انتخاب و دعوت می‌شوند. جایزه کتاب، شامل لوح تقدیر مقام ریاست جمهوری و سکه‌های بهار آزادی است که هر سال در ایام دهه فجر (۱۲ - ۲۲ بهمن) توسط رئیس جمهور به بردگان اعطا می‌شود. بنا به تشخیص هیئت داوران، ممکن است آثاری به‌عنوان آثار شایسته تقدیر نیز معرفی شوند.

اهداف اساسی کتاب سال عبارتند از:

۱. معرفی چهره‌های شاخص فرهنگی
۲. ترسیم کارنامه فرهنگی جامعه اسلامی و مقایسه آن با فعالیتهای پژوهشی سال‌های پیشین به منظور یافتن کاستی‌ها و قوت‌ها

اولین کتاب راه یافته از موضوع کلیات، به بخش کتاب‌های برگزیده در سال ۱۳۶۶، در پنجمین دوره کتاب سال بوده است

در دوره‌های اول، دوم، سوم موضوع کلیات جزو حوزه‌هایی انتخابی کتاب سال نبود. اولین بار در چهارمین دوره کتاب سال، بررسی و ارزشیابی کتاب‌های حوزه کلیات مورد توجه هیئت داوران قرار گرفت ولی هیچ کتابی امتیاز لازم را کسب نکرد.

دوره پنجم، ۱۳۶۶

• فرهنگ لاروس (عربی - فارسی). خلیل جز، ترجمه سید حمید طبیبیان، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۵. ۲ ج. مصور.

دوره ششم، ۱۳۶۷

• فرهنگ گیل و دیلم / محمود پاینده. تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۶، ۷۸۶ ص.

• مدخل تاریخ شرق اسلامی / ژان سوازه؛ نوش آفرین انصاری؛ ویراسته علی اصغر حلبی. تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۶. ۴۸۲ ص.

دوره هفتم، ۱۳۶۸

• کتابشناسی حافظ / گردآورنده مهرداد نیکنام. - [تهران]: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷. - پانزده، ۲۷۰ ص. کتابنامه: ص: ۲۳۳ - [۲۴۰].

• المعجم المفهرس لألفاظ الاصول من الکافی / وضعه علیرضا برازش. - [تهران]: منظمة الاعلام الاسلامی، معاونية الثقافة والنشر، ۱۴۰۸ ق. - ۱۳۶۷. ۲ ج.

کتاب‌ها از سال ۱۳۶۲ در کشور آغاز شده، ولی در نخستین دوره‌ها، به کتاب‌های حوزه «کلیات» توجهی نشد و در سه سال اول کتاب سال، کتاب‌های برگزیده در سه موضوع کلی علوم و معارف اسلامی، حدیث و رجال (حکمت، عرفان و کلام و منطق، تفسیر قرآن و علوم قرآنی، تاریخ اسلام و سیره)؛ علوم و فنون (پزشکی، مهندسی و علوم کشاورزی)؛ و هنر و ادبیات کودکان و نوجوانان بوده است. از سال ۱۳۶۵، یعنی از دوره چهارم، معرفی و انتخاب کتاب سال در موضوع کلیات نیز در دستور کار قرار گرفت. اما هیچ یک از ۴۴ کتاب ارسالی این حوزه به دبیرخانه کتاب سال، برگزیده نشد.

اولین کتاب راه یافته از موضوع کلیات، به بخش کتاب‌های برگزیده در سال ۱۳۶۶، در پنجمین دوره کتاب سال بوده است. این کتاب «فرهنگ لاروس (عربی - فارسی)» نوشته خلیل جز، ترجمه سید حمید طبیبیان بود. در ادامه برای آشنایی بیشتر به اختصار کتاب‌های برگزیده و پدیدآورندگان برگزیده بر اساس آنچه در گزارش‌های بیست و پنج دوره کتاب سال آمده است معرفی می‌شوند و سپس در خصوص جمع‌بندی از کتاب‌های برگزیده حوزه کلیات و مناسب نبودن رده‌بندی دهدهی دیویی برای استفاده در تمام حوزه‌های موضوعی کتاب سال بحث و پیشنهاداتی برای استفاده دست‌اندرکاران ارائه خواهد شد.

کلیات در بیست و پنج دوره کتاب سال

• دوره‌های اول، ۱۳۶۲؛ دوم، ۱۳۶۳؛ سوم، ۱۳۶۴ و چهارم، ۱۳۶۵

• مروری بر اطلاعات و اطلاع رسانی؛ دکتر عباس حزی؛ تهران: دبیرخانه هیئت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور، نشر کتابخانه، ۱۳۷۲.

دوره سیزدهم، ۱۳۷۴

• دایرةالمعارف تشیع؛ گروهی از علمای حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها؛ تهران: نشر سعید محبی، ۱۳۷۳.

دوره چهاردهم، ۱۳۷۵

• ردة PJA ادبیات عربی، تنظیم و تدوین باسمه رضایی؛ تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۴.

• فرهنگنامه قرآنی (۴ جلد)، گروه فرهنگ و ادب بنیاد پژوهش‌های اسلامی (با نظارت دکتر جعفر یاحقی)، مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۲-۱۳۷۴.

دوره پانزدهم، ۱۳۷۶

• زندگی‌نامه علمی دانشوران؛ بودان دوبالوران، پینل فیلیپ؛ زیر نظر احمد بیرشک؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی با همکاری بنیاد دانشنامه بزرگ اسلامی، ۱۳۷۵، ج۳.

دوره شانزدهم، ۱۳۷۷

• فرهنگنامه کودکان و نوجوانان / شورای کتاب کودک؛ زیر نظر توران میرهادی و ایرج جهانشاهی - تهران: شرکت تهیه و نشر فرهنگنامه کودکان و نوجوانان؛ ۱۳۷۶-۴ جلد [تاکنون]

دوره هفدهم، ۱۳۷۸

• دانشنامه جهان اسلام / بنیاد دایرةالمعارف اسلامی؛ زیر نظر غلامعلی حداد عادل - تهران: بنیاد دایرةالمعارف اسلامی، ۱۳۷۷-۴ ج [تاکنون].

دوره‌های هیجدهم، ۱۳۷۹ و نوزدهم، ۱۳۸۰

در دوره‌های هجدهم و نوزدهم کتابی از حوزه کلیات برگزیده نشده است.

دوره بیستم، ۱۳۸۱

• تاریخ نگارش‌های عربی / تألیف فؤاد سزگین؛ ترجمه،

دوره هشتم، ۱۳۶۹

• المعجم الاحصائی لالفاظ القرآن الکریم (فرهنگ آماری کلمات قرآن کریم) / تألیف و تحقیق محمود روحانی - مشهد: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۶۶ - ۱۳۶۸، ج۳.

دوره نهم، ۱۳۷۰

• نقد و تصحیح متون؛ مراحل نسخه شناسی و شیوه‌های تصحیح نسخه‌های خطی فارسی / تألیف نجیب مایل هروی - مشهد: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۶۹، ص ۵۰۴، نمونه کتابنامه: ص ۴۶۵-۴۷۶.

• دایرةالمعارف بزرگ اسلامی / زیر نظر کاظم بجنوردی. - تهران: مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۶۹.

مندرجات: جلد سوم ابن ازرق - ابن سیرین.

دوره دهم، ۱۳۷۱

• فهرست موضوعی نسخه‌های خطی عربی کتابخانه‌های جمهوری اسلامی ایران و تاریخ علوم و تراجم دانشمندان اسلامی / نگارش محمد باقر حجتی، به کوشش سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی. تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، سروش (انتشارات صدا و سیما)، ۱۳۷۰، ج.

• تاریخ مجلات کودکان / گردآوری و تدوین منصور حسین زاده. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها، ۱۳۷۰، ج: مصور، جدول، نمونه. مندرجات: ج. ۱. از آغاز تا پیروزی انقلاب اسلامی.

دوره یازدهم، ۱۳۷۲

• رده بندی PIR زبان‌ها و ادبیات ایرانی؛ ماندانا صدیق بهزادی؛ تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۱.

• فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی؛ محمد رضا باطنی با دستیاری فاطمه آذر مهر؛ تهران: فرهنگ معاصر ۱۳۷۱.

دوره دوازدهم، ۱۳۷۳

• فهرستگان کشاورزی ایران (۵ جلد)؛ زیر نظر نسرتین دخت عماد خراسانی؛ تهران: وزارت کشاورزی، مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی، ۱۳۷۲.

• مطبوعات کتابگزار: تاریخ نشریه‌های ادواری حوزه کتاب در ایران / سید فرید قاسمی. - تهران: خانه کتاب، ۱۳۸۲

دوره بیست و سه، ۱۳۸۴
در این دوره از حوزه کلیات کتابی برگزیده نشده است.

دوره بیست و چهارم، ۱۳۸۵
• اصطلاحنامه پزشکی فارسی / تالیف فاطمه رها دوست، مریم کازرانی و میرمه‌دی ابراهیم‌پور. - تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۴. ج ۲.

• دانشنامه زیبایی‌شناسی / ویراسته بریس گات و دومینگ مک آیورلوئیس؛ ترجمه منوچهر صانعی دره‌بیدی، امیر علی نجومیان، شیده احمدزاده، بابک محقق، مسعود قاسمیان و فرهاد ساسانی؛ ویراسته مشیت علایی. - تهران: فرهنگستان هنر، ۱۳۸۴. ۴۹۰ ص.

• فهرست نسخه‌های خطی مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی (ج ۲) / تالیف احمد منزوی. - تهران: مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۸۴.

دوره بیست و پنجم، ۱۳۸۶
• دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی / تالیف گروهی از مؤلفان؛ (ج ۱): سرویراستار عباس حوی؛ ویراستار همکار نرگس نشاط؛ دستیاران علمی: محمد حسن رجیبی، نرگس نشاط. - (ج ۲) زیر نظر فریبرز خسروی؛ سرویراستار ابرهیم افشار با همکاری سودابه نوذری، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۹۶۲ ص.

• فرهنگ اعلام تاریخ اسلام / تالیف غلامرضا تهامی. - تهران: شرکت سهامی انتشار / ۱۳۸۵. (ج ۲). ۲۱۶۷ ص.

• فرهنگ تاریخ اندیشه‌ها / تالیف گروهی از مؤلفان؛ سرویراستار: فلیپ پی. واینرا؛ ترجمه گروهی از مترجمان. - تهران: سعاد. ۱۳۸۵. (ج ۳). ۲۷۳۶ ص.

نگاهی به گزارش‌های منتشر شده بیست‌پنج دوره کتاب سال نشان می‌دهد در مجموع تعداد ۳۱ عنوان کتاب برگزیده در بخش کلیات معرفی شده و از آنها تقدیر شده است

تدوین و آماده‌سازی مؤسسه نشر فهرستگان، سرویراستار احمدرضا رحیمی‌ریسه؛ به اهتمام خانه کتاب. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۸۰. ج ۴ [جلد تا کنون].

دوره بیست و یکم، ۱۳۸۲
• فهرستواره کتاب‌های فارسی / به کوشش احمد منزوی. - تهران: مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، ۱۲ ج [۸ ج تاکنون]، ج ۶، ۱۳۸۱.

• فرهنگ آثار (معرفی آثار مکتوب ملل جهان از آغاز تا امروز) / تحت نظر هیئت علمی: اسماعیل سعادت، احمد سمیعی (گیلانی)، رضا سیدحسینی، ابوالحسن نجفی؛ به سرپرستی رضا سیدحسینی. - تهران: سروش، ج ۶ [جلد تاکنون]، ج ۴، ۱۳۸۱.

دوره بیست و دوم، ۱۳۸۳
• فهرست دست‌نویس‌های فارسی در کتابخانه‌ی ملی اتریش و آرشیو دولتی اتریش در وین / ایرج افشار. - تهران: فهرستگان، وین: فرهنگستان علوم اتریش، ۲۰۰۳ م = ۱۳۸۲. ۵ ش.

نتیجه گیری

آنها بسیار موثر باشد؛ چراکه این گونه کتابها باید از دو جنبه مرجع نگاری و موضوعی (تخصصی) به دقت مورد بررسی و داوری قرار گیرند و توجه تنها به یک جنبه داوری، انتخاب را با مشکل مواجه می کند. کتابهای مرجع دیگری که - از نظر موضوعی شبیه کتابهای فوق هستند - در کتاب سال انتخاب و در رده موضوعی خود قرار گرفته اند که به شرح زیر فهرست می شوند:

- فرهنگ مشتقات مصادر فارسی؛ کامیاب خلیلی؛ تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی (پژوهشگاه)، ۱۳۷۲. ۲ ج. (دوره دوازدهم)؛
- المعجم المفهرس لالفاظ احادیث بحار الانوار؛ دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم؛ قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۳. ۶ ج. (دوره سیزدهم)؛
- فرهنگ سغدی (سغدی - فارسی - انگلیسی)، بدرالزمان قریب، تهران: فرهنگان، ۱۳۷۴. (دوره چهاردهم)؛
- اطلس تاریخ اسلام؛ حسین مونس؛ ترجمه آذرتاش آذرنوش؛ تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۷۵ (دوره پانزدهم)؛
- فرهنگ فارسی امروز/ غلامحسین صدری افشار، نسرین حکمی، نسترین حکمی؛ ویرایش سوم - تهران: مؤسسه نشر کلمه، ۱۳۷۷. (دوره هفدهم)؛
- فرهنگ معاصر هزاره انگلیسی - فارسی / علی محمد حق شناس، حسین سامعی، نرگس انتخابی؛ تدوین در واحد پژوهش فرهنگ معاصر، تهران: فرهنگ معاصر، ۱۳۷۹ [توزیع ۱۳۸۰]. ۲ ج. جدول. (دوره بیستم)؛

نگاهی به گزارش های منتشر شده بیست و پنج دوره کتاب سال نشان می دهد در مجموع تعداد ۳۱ عنوان کتاب برگزیده در بخش کلیات معرفی شده و از آنها تقدیر شده است. در طول بیست و پنج دوره کتاب سال دورهای اول، دوم، سوم، چهارم، هیجدهم، نوزدهم و بیست و سوم هیچ کتابی از حوزه کلیات انتخاب نشده است. همانطور که مطرح شد مبنای دسته بندی و انتخاب کتابهای در دبیرخانه کتاب سال رده بندی دهدهی دیوبی است و اگر نگاهی کتابدارانه به کتابهای برگزیده حوزه کلیات بیندازیم، به نظر می رسد که در مجموع برخی کتابهای انتخاب شده در رده کلیات جای نمی گرفته است که می توان «فرهنگ لاروس»، «فرهنگ گیل و دیلم»، «مدخل تاریخ شرق شناسی»، «کتابشناسی حافظ»، «المعجم الاحصائی لالفاظ القرآن کریم»، «دایرة المعارف بزرگ اسلامی»، «فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی»، «فهرستگان کنشاورزی ایران»، «دایرة المعارف تشیع»، «زندگینامه علمی دانشوران»، «دانشنامه جهان اسلام»، «فرهنگ تاریخ اندیشه ها» اشاره کرد. البته همه این کتابها مرجع هستند، ولی در رده بندی دهدهی دیوبی کتابهای مرجع عمومی در رده کلیات و کتابهای مرجع تخصصی در رده خاص خود (و در بخش کلیات همان رده) قرار می گیرند. به نظر می رسد قرار گرفتن تمام کتابهای برگزیده مرجع در رده کلیات و بررسی این منابع از سوی داوران کلیات و نیز متخصصان موضوعی (البته به صورت مشترک) می تواند در ارزیابی درست

• دانشنامهٔ کودکان و نوجوانان آکسفورد/ ویراستار مسئول مجید ملکان؛ ویراستار مجری محمدرضا افضلی؛ مترجمان شهریار بهرامی اقدم... [و دیگران]. - تهران: نشر نی، ۱۳۸۰، ۲ج: مصور (رنگی)، واژه‌نامه. مندرجات: ج. ۱. اُتروسل - ریه. - ج. ۲. زالوها - یوزپلنگ. (دوره بیستم)؛

• دانشنامهٔ امام علی علیه‌السلام/ زیر نظر علی‌اکبر رشاد؛ به اهتمام پژوهشگاه فرهنگ و اندیشهٔ اسلامی - تهران: مرکز نشر آثار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشهٔ اسلامی، ۱۳۸۰ [توزیع: ۱۳۸۱]. (دوره بیست و یکم)؛

• فرهنگ بزرگ سخن / به سرپرستی حسن انوری - تهران: سخن، ۸ ج، ۱۳۸۱. (دوره بیست و یکم)؛

• فرهنگ کشاورزی و منابع طبیعی / گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران - تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۵ ج، ۱۳۷۷ - ۱۳۸۱. (دوره بیست و یکم).

پیشنهادات

- مراسم کتاب سال از زمان کوتاه سخنرانی و اهدا جوایز فراتر رفته به صورت روزانه برگزار شود و در طی روز این امکان برای بردگان فراهم شود تا دلایل و اهداف انجام کار و مشکلات حین کار و پیشنهادات برای انجام کارهای مشابه مطرح شود؛

- بخش نقدی جایزه کتاب سال، در حد جایزه باقی بماند و آنقدر افزایش نیابد که خود به ارزشی تبدیل شود؛

- رده‌بندی دهدهی دیوبی نظام مناسبی برای دسته‌بندی

انتخاب کتاب سال نیست، چرا که برخی حوزه‌های بسیار کلی و انتخاب یک یا دو کتاب از میان موضوعات مختلف کار بسیار پیچیده‌ای و مشکلاتی را فراهم می‌کند که حوزه کلیات نیز از این گروه موضوعات است و بهتر است تجدید نظری در آن صورت گیرد.

- بخش کلیات به سه حوزه کلی کتابداری و اطلاع‌رسانی، روزنامه‌نگاری و مطبوعات و مرجع‌نگاری تقسیم شود و از هر یک از حوزه‌های کتاب مناسب انتخاب شود.

- معیارهای دواوری مشخص شده و برای نقد و پخته شدن از سوی جامعه علمی، در نشریات و سایت کتاب سال منتشر شود.

- به جایگاه ناشر به عنوان، نهادی که سهم عمده در تولید کتاب دارد توجه شود.

- در واقع، مراجع تخصصی هنگام رده‌بندی کتابخانه‌ای در رده تخصصی خود در بخش کلیات (رده تخصصی) جای می‌گیرند اما در روند داوری کتاب سال در سال‌های گذشته، در حوزه کلیات و از سوی داوران کلیات ارزیابی شده‌اند که این مسئله ممکن است مشکلاتی را در ارزیابی محتوا ایجاد کند؛ ارزیابی همزمان این گونه کتاب‌ها از سوی داوران گروه کلیات و متخصصان موضوعی می‌تواند در انتخاب مناسب‌ترین موثر باشد.

مآخذ

فرجی، ایرج (۱۳۸۱). «جایزه کتاب سال در ایران». دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی (ج ۱)، تهران . . کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.